

Oponentský posudek
na diplomovou práci
Diljany Anastasové

*Jazyk jako prostředek při vytváření obrazu Bulharska
v české společnosti*

Diplomová práce Diljany Anastasové *Jazyk jako prostředek při vytváření obrazu Bulharska v české společnosti* představuje aktuální a velmi zajímavé téma. Diplomantka se v ní věnuje dílčí analýze současného publicistického stylu, který je zdrojem celé řady inovací v jazyce a současnou podobu českého jazyka nejen odráží, ale i formuje. Výraznou měrou se též podílí na formování postojů a názorů české společnosti. Proto se přirozeně stává objektem celé řady lingvistických analýz. Jednou z nich se snaží být i diplomová práce Diljany Anastasové

Autorka svou práci rozdělila do několika kapitol. Práce obsahuje úvod, v němž diplomantka formuluje cíl své práce a také nastiňuje diachronní pohled na česko – bulharské kulturní, historické a jazykové vztahy. Druhá kapitola zachycuje dosavadní obraz Bulharska v české společnosti, třetí se zabývá stereotypy o Bulharsku. Tyto kapitoly mají nutně kompilační charakter a tvoří dobrý vhled do zkoumané problematiky. Čtvrtá kapitola nese název Vytváření současného obrazu Bulharska v české společnosti a autorka se v ní věnuje nástínu obrazu Bulharska v českém polistopadovém tisku a obrazu Bulharska v očích českých studentů; diplomantka zde přebírá publikované výsledky průzkumu mezi českými vysokoškolskými studenty. Pátá kapitola tvoří jádro celé diplomové práce, je také proto nejrozsáhlejší a je výsledkem vlastního výzkumu Diljany Anastasové. Tato kapitola nese název Analýza jazykových prostředků pro vytváření obrazu Bulharska v českém tisku a autorka v ní především popisuje analýzu novinových článků o Bulharsku excerpovaných z českých deníků (Mladá fronta Dnes, Hospodářské noviny, Lidové noviny a Právo) z let 1991 – 2005. Závěr práce je formulován na stránce a půl. Následuje seznam použité literatury, přílohy, index významných událostí bulharského politického života v letech 1989 – 2006 a seznam zkoumaných pramenů. Celá diplomová práce má 94 stran a 12 stran příloh.

Jádrem diplomové práce Diljany Anastasové byla jazyková analýza českých novinových článků o Bulharsku z let 1991 – 2005.

Diplomantka shromáždila celkem 1 628 článků. Statisticky je zpracovala a rozdělila do tematických celků (ekonomika, politika, kriminalita, turistika, kultura, sport, úvahy). V rámci jednotlivých tematických oblastí pak lingvisticky analyzovala vybrané články. Při jazykové analýze diplomantka vycházela z prací o české stylistice, zejména J. V. Bečky a M. Čechové. Zde je nutno konstatovat, že analýzu mohla založit na mnohem rozsáhlejšímu materiálu (v každé z oblastí v průměru analyzovala dva až čtyři články). To v konečné fázi vedlo k tomu, že pro shrnutí svých závěrů neměla dostatek průkazného materiálu. Proto také často zůstala pouze u proklamativních konstatování a u potvrzení pouček z prací o české publicistice. Z jejích analýz, byť v rámci jednotlivých vybraných článků důkladných, se potom, podle mého názoru, obraz Bulharska v české společnosti nepodařilo dostatečně nastínit. Zdá se, že předložená práce by lépe vyhověla názvu „Jazyková analýza novinových článků o Bulharsku“.

V závěru autorka oprávněně konstatuje, že: „obraz Bulharska, k jehož formování během posledních let napomohl český tisk, je také odrazem české reality a českého myšlení. Na základě prozkoumaného materiálu lze usoudit, že jazyk publicistiky ve značné míře ovlivnil současný obraz Bulharska, který je také výsledkem dosavadních přetrvávajících představ o této zemi v české společnosti.“ Diplomantka však na otázku, jak publicistika obraz Bulharska v očích české společnosti ovlivnila, neodpověděla.

Diplomová práce odráží též jazykovou kompetenci diplomantky. Na mnoha místech je patrné, jak zápasí především s náležitým aktuálním členěním české věty. Rovněž množství neopravených „překlepů“, ale především morfologických, syntaktických i pravopisných chyb a stylistických neobratností je značné, např. na straně 28, 36, 38, 42, 53, 65, 66, 73, 74, 78, 80 a na stranách dalších. Týká se to i náležitého označování kvantity. Autorka se tak dopouští i nechtěně komických výpovědí, např. na straně 77: „Personifikace ‚*Bulharsko pronikne na špičku*‘ užitá v názvu, plní funkci agitační. Další personifikace ‚*písek ukazuje svou sílu*‘ má funkci estetickou. Metafory ‚*klidný stín dřevěných domů*‘, ‚*anonymní chlad vinných sklepů*‘, ‚*moře se neochotně svazuje do hloubky*‘ líčí působivý idylický obraz bulharské krajiny.“

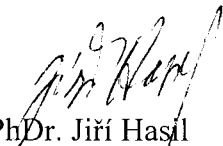
a jinde. Některým formulacím příliš nerozumím, kupříkladu na s. 71: „O skutečnosti se uvažuje buď rozumově, tedy přemýšlením, nebo citově, při doznívání citového vzruchu.“ K diplomové práci mám i jednu, v podstatě okrajovou, poznámku týkající se termínu *jednočlenná věta jmenná* - dnešní školská praxe preferuje místo tohoto termínu užívání pojmu *větný ekvivalent*.

Jsem také přesvědčen, že Diljana Anastasova měla věnovat více prostoru závěru své diplomové práce a pokusit se o syntézu svých dílčích analýz. Absence této syntézy totiž do značné míry devalvuje diplomantčino úsilí, které věnovala pořízení materiálu a analýze jednotlivých článků. Je to škoda, práce totiž přináší mnoho cenných dílčích poznatků a Anastasova tak zůstala vlastně na půli cesty.

I přes tyto výtky lze konstatovat, že diplomantka Diljana Anastasova předložila diplomovou práci, která splňuje kritéria, jež Univerzita Karlova stanovila pro diplomové práce svých absolventů.

Proto tuto diplomovou práci plně doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 14. května 2006

PhDr. Jiří Hasil
Ústav bohemistických studií